

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรของเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียงดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย ทักษะติดต่อภาษา และเพศ โดยผู้วิจัยศึกษาตัวแปรอายุ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุ 15-25 ปี (กลุ่มวัยรุ่น) กลุ่มอายุ 35-45 ปี (กลุ่มวัยกลางคน) และกลุ่มอายุ 55-65 ปี (กลุ่มวัยชรา) ตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัย 2 ชุมชน คือ ชุมชนเมือง (อำเภอเมืองขอนแก่น) และชุมชนชนบท (อำเภอหนองนาคำ) ตัวแปรทักษะติดต่อภาษาประกอบด้วยทักษะการฟังและการพูด และการเขียน และตัวแปรเพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

ผลการศึกษาพบว่า เสียง (ə) มีรูปแบบ 2 รูปแบบ คือ [ə] และ [ɜ] เสียง (o) มีรูปแบบ 5 รูปแบบ คือ [o] [u] [a] [ua] และ [ɔ] เสียง (ia) มีรูปแบบ 2 รูปแบบ คือ [ia] และ [ɪa] และเสียง (ua) มีรูปแบบ 2 รูปแบบ คือ [ua] และ [a:] โดยสระทั้ง 4 เสียงยังคงปรากฏการใช้แบบภาษาไทยถิ่นขอนแก่นมากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียงดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยแบบไม่ควบคุมตัวแปรพบว่า ปัจจัยอายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย ทักษะติดต่อภาษา มีความสัมพันธ์กับเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ส่วนปัจจัยเพศมีความสัมพันธ์กับเสียง (ia) เพียงเสียงเดียว และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบควบคุมตัวแปรอื่นพบว่า ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับเสียง (ə), (o) และ (ua) ตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับเสียง (ə) และ (o) ส่วนตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับเสียง (ia) สำหรับตัวแปรทักษะติดต่อภาษาไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น